

Motion till riksdagen 2017/18:4131

av **Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2017/18:220 En omreglerad spelmarknad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2017/18:220 En omreglerad spelmarknad.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda alternativa regleringar av spelmarknaden som innebär att statens spelmonopol kvarstår och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslås en ny spelreglering som bygger på ett licenssystem i stället för det nuvarande systemet med främst stat och ideella aktörer som tillåts bedriva spel om pengar. Spelmarknaden delas i förslaget upp i en konkurrensutsatt del (främst onlinespel och vadhållning), en del som omfattar spel för allmännyttiga ändamål (främst lotterier och bingo) och en del som förbehålls staten (främst statliga kasinon och spel på värdeautomater). I dag utgörs ungefär 25 procent av spelmarknaden i Sverige av företag som saknar tillstånd att bedriva verksamhet i landet. Vanligast är att de har sitt säte och sin licens utfärdad i ett annat EU-land. Syftet med propositionen är att modernisera spelregleringen och göra den långsiktigt hållbar samtidigt som den förenar en stark social skyddsnivå med it-samhällets villkor och EU-rättsliga skyldigheter.

Förra året ökade svenskarnas spelande med 3 procent. Genom sms-lån eller annan skuldsättning drar många spelare på sig oerhört stora skulder. Följderna kan bli katastrofala, och forskningen visar att många av dem som får stora problem med spelskulder redan har andra bekymmer som psykisk ohälsa och/eller annan socioekonomisk utsatthet. Tätt ihop med spelberoendet förekommer ofta alkoholproblem och förstörda relationer. Kunskapen om spelandets baksida har länge varit hög och är ett tungt vägande skäl till att spel om pengar är ett starkt reglerat område i Sverige. Det är ett stort problem att utlandsregistrerade spelbolag kan kringgå de bestämmelser som finns när de bedriver spel på internet riktat till svenska spelare. Dessa företag betalar inte heller någon skatt i Sverige.

Vänsterpartiet instämmer i regeringens bedömning att dagens situation inte är hållbar. De otillåtna aktörerna behöver i dag inte ta någon social skyddshänsyn och de kan satsa på vinstmaximering med hjälp av mycket kraftig marknadsföring. Vi anser dock att det innebär stora risker med dessa bolag även inom ett licenssystem då de som privata aktiebolag fortsatt har andra mål än de allmännyttiga. Vänsterpartiet vill därför se en utredning som ser över vilka metoder och vilken lagstiftning som måste till för att på allvar ta kontroll över den svenska spelmarknaden igen. Genom att ha ett offentligt ansvar med ett starkt statligt spelbolag finns det en möjlighet att motverka de negativa konsekvenserna av spel om pengar. Spelberoende drabbar såväl den spelberoende själv som hans familj och omgivning. Spelmissbruk är redan nu ett stort problem men skulle riskera att växa än mer i omfattning om privata spelbolag tog över den svenska spelmarknaden. Privata spelbolags drivkraft är att maximera sin egen vinst genom att sälja sin produkt till så många som möjligt. Det är ingen bra mekanism för att främja ett ansvarsfullt spelande, ett högt konsumentskydd och en hög säkerhet. Spelmarknaden behöver regleras på ett sådant sätt att alla aktörer som verkar på den omfattas, men utan att spelmonopolet avskaffas. Dessvärre saknas helt konkreta förslag om alternativa regleringar till en licensreglering av spelmarknaden i såväl propositionen som utredningen som ligger till grund för den aktuella propositionen. Vilket inte är så konstigt då utredningens direktiv enbart gick ut på att utreda och utforma ett förslag till licensbaserat system. Detta tycker vi är en brist.

Propositionen innehåller många lovvärda förslag i syfte att minska de negativa konsekvenserna av spelande. Alla licenshavare ska t.ex. ha omsorgsplikt, vilket innebär att de ska säkerställa att sociala och hälsomässiga hänsyn iakttas i spelverksamheten och skydda spelarna mot överdrivet spelande samt hjälpa dem att minska sitt spelande om det behövs. Vid onlinespel ska spelaren ange en övre gräns för sina insättningar. En licenshavare får inte erbjuda spel på kredit, och bonuserbjudanden kommer att vara tillåtna enbart vid första speltillfället. En licenshavare som erbjuder onlinespel ska ha verktyg för självtest på sin webbplats där spelaren kan bedöma sitt spelbeteende. Vidare föreslås att licenshavare måste erbjuda spelare självavstängning. En avstängning tills vidare får inte hävas förrän efter tolv månader. Licenshavare för onlinespel måste även erbjuda spelaren möjlighet till omedelbar avstängning i 24 timmar. En spelare ska även kunna stänga av sig från allt spel hos alla licenshavare genom en enda anmälan till spelmyndigheten. Licenshavare får inte rikta marknadsföring direkt till den person som stängt av sig från spel. Vänsterpartiet är generellt negativt till spelreklam. Det beror på att vi anser att problematiken med att många personer utvecklar spelberoende väger tyngre än kommersiella spelbolags intressen av att marknadsföra sig. I propositionen skriver regeringen även att studier visar att spelreklam gör att en del personer med spelberoende ökar sitt spelande ytterligare. Det är positivt att reglerna om måttfullhet ska omfatta samtliga licenshavare, oavsett vilka regler som gäller i det land från vilket t.ex. tv-reklam sänds. Däremot anser vi att det kan finnas anledning att sätta åldersgränsen för riktad reklam till 25 år, vilket Folkhälsomyndigheten och Konsumentverket föreslår.

Vi ser positivt på att det enligt lagförslaget får finnas högst fyra kasinon i Sverige, då det innebär en minskning med två från dagens tillåtna nivå. Vidare föreslås två nya brottsrubriceringar (olovlig spelverksamhet och främjande av olovligt spel) för dem som tillhandahåller eller främjar deltagande i olovlig spelverksamhet. Dessa bestämmelser ska ersätta nuvarande reglering av dobbleri i brottsbalken. De som

bedriver spel mot den svenska marknaden utan licens riskerar med det nya förslaget fängelse i högst två år och om brottet anses grovt i högst sex år.

Positivt är också att propositionen föreslår en ny lag om punktskatt på spel för innehavare av licens. På så sätt är aktörerna i alla fall med och finansierar den vård som behövs för de spelare som drabbas av deras produkter. Det finns även ett förslag om att det särskilt ska utredas vilka spelproblem som värdeautomater och onlinespel ger upphov till. Det är välkommet men också en aning sent påkommet när man först ska tillåta något och sedan utreda konsekvenserna av det. Lagrådet har i sitt uttalande lyft fram det motsägelsefulla i att samtidigt som kasinon och värdeautomater behålls i statligt monopol för att regeringen bedömer att dessa spelformer från spelberoendesynpunkt är riskabla så öppnas möjligheten för kommersiella aktörer att erbjuda onlinespel där riskerna för konsumenterna torde vara uppenbara. Vänsterpartiet håller med om Lagrådets bedömning i frågan. Vi anser att onlinespel t.o.m. kan innebära ännu större risk för många spelare att utveckla spelberoende än fysiska kasinon just på grund av lättillgängligheten dygnet runt. Redan i SOU 2008: 124 konstaterade Spelutredningen att bl.a. kasino- och pokerspel online är de mest problematiska ur risksynpunkt. Därför förordade Spelutredningen att interaktiva internetspel skulle förbehållas drift under strikt reglerade former tillsammans med kasinospel och spel på värdeautomater.

Enligt regeringens förslag ska den som är under 20 år inte få ges tillträde till ett kasino men övrigt spelande har 18-årsgräns. Här finns det utrymme för skärpningar från dem som förespråkar en licensmarknad. I likhet med Folkhälsomyndigheten anser vi att åldersgränsen för onlinespel i stället ska vara 20 år. Folkhälsomyndigheten gör vidare bedömningen att konkurrensutsättningen av onlinespel kan förväntas ge negativa hälsomässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser och att regeringens förslag därför bör kompletteras med en rad åtgärder för att minska problemspelet varav åldersgränsen på 20 år är en. Folkhälsomyndigheten avstyrker även förslaget att tillåta onlinekasino, med undantag för kortspel online i turneringsform. Spelberoendes riksförbund skriver i sitt remissyttrande att de anser att spel på nätkasinon ska förbjudas. De hänvisar till att 90 procent av deras klienter har problem med just onlinespel på kasinon. Då det saknas utredning i frågan lägger vi dock inget skarpt förslag i denna motion.

Vänsterpartiet anser sammanfattningsvis att förslagen i propositionen tyvärr inte är tillräckliga för att lösa problemen på spelmarknaden. Tvärtom anser Vänsterpartiet att ett starkt statligt monopol med det ideella föreningslivet som komplement är den bästa grunden för att utveckla en säker spelmarknad med starkt konsumentskydd och för att minska de negativa följderna av spelet. Vi saknar analys av hur de aktörer som bedriver verksamhet utan tillstånd i dag kan stängas ute på ett effektivt sätt. Eftersom beredningsunderlag för hur spelmarknaden skulle kunna regleras med ett bibehållet statligt spelmonopol saknas väljer Vänsterpartiet att yrka avslag på propositionen i sin helhet.

Riksdagen bör avslå regeringens proposition 2017/18:220 En omreglerad spelmarknad. Detta bör riksdagen besluta.

Regeringen bör utreda alternativa regleringar av spelmarknaden som innebär att statens spelmonopol kvarstår. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vasiliki Tsouplaki (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Maj Karlsson (V)

Linda Snecker (V)

Hamza Demir (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)